Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

Viite: U 56/2021 vp

VR-Yhtymän kommentit Valtioneuvoston kirjelmään eduskunnalle komission ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan unionin kehyksen uudistamisesta (uudelleenlaadittu energiaverodirektiivi

VR-Yhtymä Oyj (jäljempänä VR) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkokentässä mainitussa asiassa ja lausuu siitä seuraavaa:

Ympäristöystävällisen sähköisen raideliikenteen nykyinen verovapaus tulee säilyttää

Komission ehdotus energiaverotusta koskevan direktiivin päivittämiseksi toisi sähköisen raideliikenteen käyttämän sähkön, jonka jäsenvaltio voi nykyisin jättää verottamatta, verotuksen piiriin vähintään ehdotetulla vähimmäisverotasolla. Komission esityksen käsittely etenee hitaasti.

Muutos lisäisi sähkövetoisten junien, raitiotieliikenteen ja metron liikennöintikustannuksia, koska nykyisestä verottomuudesta tulisi luopua. Samaan aikaan energiaverotusdirektiivi sisältää verovapauksia ja siirtymäaikoja fossiilisia polttoaineita hyödyntäville muille liikennemuodoille.

Suomessa on voimassa säädös, jonka mukaan sähköisen raideliikenteen välittömässä käytössä oleva sähkö on verotonta. Kansallisen menettelyn voimassaolon jatkuminen tulee varmistaa ja edistää siirtymistä vähäpäästöiseen liikenteeseen.

VR on jo vuodesta 2008 lähtien käyttänyt fossiilittomalla energialla tuotettua sähköä. VR pitää epäjohdonmukaisena ja ilmastotoimien vastaisena esitystä sähköisen raideliikenteen käytössä olevan sähkön verovapauden poistamisesta.

Vuoden 2022 kulutuksella raideliikenteen käyttämästä sähköstä olisi nykyisellä verotasolla pitänyt maksaa veroa 11,2 miljoonaa euroa. Komission vähimmäisverotasolla laskettuna sähkövero olisi 269 998 euroa.

Verovapauden poisto ei tue EU:n ilmastotavoitteita

Energiaverodirektiivi on osa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa sekä Fit for 55-valmiuspakettia, joissa tavoitteena on lisätä raideliikenteen kulkumuoto-osuutta EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. VR toteaa, että raideliikenteessä käytettävän sähkön

VR-Yhtymä Oyj
Postiosoite PL 488, 00096 VR
Käyntiosoite Radiokatu 3, 00240 Helsinki
P. 029 4343
etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vrgroup.fi
Y-tunnus 1003521-5

verovapautuksen poistaminen toimisi EU:n ilmastopolitiikalle asetettujen tavoitteiden vastaisesti.

Valtaosa kotimaan liikenteen hiilidioksidipäästöistä syntyy tieliikenteestä

Tieliikenteen päästöjen osuus kotimaan liikenteen hiilidioksidipäästöistä on noin 95 % ja kaikista Suomen tuottamista päästöistä ilman maankäyttösektoria noin 23 %. Raideliikenteen osuus kotimaan liikenteen päästöistä oli alle prosentin. Raideliikenne on liikennemuotona seitsemän kertaa maantieliikennettä energiatehokkaampaa ja sen CO2-päästöt ovat yhdeksän kertaa autoilua pienemmät.

VR:n matkustajaliikenteestä 95 % ja tavaraliikenteestä 80 % kulkee sähkövedolla. Suomen rataverkosta on sähköistetty noin 60 %. VR:n tavoitteena on nostaa edelleen sähkövetoisen liikenteen osuutta. Vuonna 2023 VR:n Suomen toimintojen käyttämä sähkö tuotettiin ydinvoimalla.

Uusiutuvien polttoaineiden kilpailukyvystä tulee huolehtia

VR toteaa tässä yhteydessä, että raideliikenteessä on käytössä kevyt polttoöljy pääasiassa tavaraliikenteen käyttämillä sähköistämättömillä rataosuuksilla, joita on noin 40 % rataverkosta sekä ratapihoilla. Lisäksi VR on yhdessä asiakkaiden kanssa ottanut käyttöön uusiutuvan dieselin konsepteja rautatielogistiikassa.

VR pitää tärkeänä, että rautatieliikenteessä käytössä olevan kevyen polttoöljyn käyttöoikeus, jolla on dieseliä alempi verokanta, säilyy, jolloin vältetään logistiikkakustannusten nousu Suomessa etenkin teollisuuden osalta.

Uusiutuvalla polttoöljyllä ja dieselillä on tällä hetkellä valmistevero. Mikäli uusiutuvan polttoöljyn ja dieselin käyttöä halutaan tulevaisuudessa lisätä, katsoo VR, että valmisteverosta luopumista tulisi harkita. Uusiutuvien polttoaineiden valmistuskustannukset ovat fossiilisia korkeammat, minkä vuoksi uusiutuvien kilpailukyky on fossiilisia heikompi. Valmisteverosta luopuminen tukisi uusiutuvien polttoaineiden kilpailukykyä ja päästöjen vähentämistä.

Sähköinen raideliikenne vähentää yhteiskunnan päästöjä

VR:n toiminnan ansiosta asiakkaiden ja yhteiskunnan päästöt olivat vuonna 2023 noin 460 000 tCO2e pienemmät, mikä vastaa noin 45 000 suomalaisen vuosittaista hiilijalanjälkeä. VR haluaa nostaa esiin, että raideliikenteen kulkumuoto-osuuden nostaminen on välttämätöntä Suomen ja liikennesektorin päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi. Ilmastotyötä tulee tukea myös verotuksellisin keinoin.

VR-Yhtymä Oyj

Postiosoite
PL 488, 00096 VR

Käyntiosoite
Radiokatu 3, 00240 Helsinki

P. 029 4343

etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vrgroup.fi

Y-tunnus 1003521-5

Energiaverodirektiivin päivittämisen yhteydessä VR haluaa nostaa esiin myös muut esitetyt korotukset raideliikenteeltä perittävistä maksuista. Väylävirasto on ilmoittanut merkittävistä ratamaksun perusmaksun yksikköhintojen korotuksista vuodesta 2024 alkaen. VR:n laskelmien mukaan VR:n maksamat ratamaksut nousevat vuosina 2025 ja 2026 nykyisillä volyymeillä laskettuna yli 13 miljoonaa euroa vuoteen 2024 verrattuna. Kyseessä on merkittävä heikennys raideliikenteen kilpailukykyyn muihin liikennemuotoihin nähden. Lisäksi Suomen ratamaksujärjestelmä on rakennettu tavalla, jossa ympäristöystävälliselle sähkövedolle on asetettu korkeampi ratamaksu kuin dieselvedolle.

VR korostaa, että raideliikenteen kohonnut kustannustaso heikentäisi elinkeinoelämän, teollisuuden ja matkustajaraideliikenteen kilpailukykyä. Ympäristöystävällisten sähkövetoisten junien käyttämän sähkön verovapaus tulee kansallisesti säilyttää.

VR-Yhtymä Oyj

Jonna Juslin

johtaja, yhteiskuntasuhteet, kansainväliset asiat ja vastuullisuus

VR-Yhtymä Oyj

Postiosoite
PL 488, 00096 VR

Käyntiosoite
Radiokatu 3, 00240 Helsinki

P. 029 4343

etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vrgroup.fi

Y-tunnus 1003521-5